ISSN 2078-6794. Вісник Львівського університету. Серія мист-во. 2026. Вип. 29. С. 105–115
Visnyk of the Lviv University. Series Art Studies. Issue 29. P. 105–115

УДК 783.8.087.68.03.071.2.071.5:781.42]:378.016.011.3-057.87] (06)
DOI: http://dx.doi.org/10.30970/vas.28.2026.105-115

АНАЛІЗ ХОРОВОГО ПОЛІФОНІЧНОГО ТВОРУ СТРОГОГО СТИЛЮ В ДИРИГЕНТСЬКІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-БАКАЛАВРІВ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ВИКОНАВСЬКІ ДЕТЕРМІНАНТИ

Мар'яна ФЕРЕНДОВИЧ

ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7256-6535
Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра музикознавства та хорового мистецтва,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: maryana.ferendovych@lnu.edu.ua

Тетяна МЛАДЕНОВА

ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6089-6839
Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра музикознавства та хорового мистецтва,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: tetiana.mladenova@lnu.edu.ua

Розглянуто базові детермінанти аналізу хорового поліфонічного твору строгого стилю як важливі компоненти розвитку цілісного ландшафтного творчого мислення майбутніх фахівців-диригентів. Акцентовано на значенні музично-виконавської підготовки комплексного характеру для розуміння стильової картини доби Ренесансу. Крім спеціальних музично-теоретичних, вокально-хорових знань, визначено потребу в обізнаності студентів-бакалаврів з історією художньої культури, історії та філософії мистецтв тощо. Наголошено на історично-інформованому підході, що дає змогу наблизитися до історично достовірної інтерпретації ренесансної вокальної музики. Визначено низку головних виконавських засобів та обґрунтовано послідовність дій процесу роботи з хоровою партитурою означеного періоду. Специфіка аналізу хорового твору строгого стилю полягає в ґрунтовному осмисленні вербального тексту й окреслює такі напрями роботи: 1) переклад тексту для розуміння основної ідеї, змісту твору; 2) взаємодія "слова та музики"; 3) дикція та артикуляція; 4) співоче дихання. Проаналізовано умови, що впливають на динамічну і темпову реалізацію хорових творів доби Ренесансу. Висвітлено питання ансамблю згідно з фактурою хорового твору, а також ансамблевої єдності усіх компонентів хорової звучності, що є одним із проявів ренесансної гармонії світосприйняття у широкому розумінні. Акцентовано на значенні оригінальних факсимільних видань і сучасних наукових партитурних редакцій старовинних творів, адаптованих для якісного практичного опрацювання тексту твору. Актуалізовано необхідність формування

© Ферендович Мар'яна, Младенова Тетяна, 2026

здатності до аналізу і порівняння різних взірців виконання, поданих в аудіо- чи відеоверсіях, що сприятиме доповненню і коректуванню уявлень про специфіку виконання хорової музики доби Ренесансу.

Ключові слова: Ренесанс, аналіз, поліфонія, строгий стиль, хоровий твір, диригент.

Постановка проблеми – ураховуючи складність та багатозадачність процесу аналізу поліфонічного твору строгого стилю, виявити й систематизувати художні, теоретичні, а також практичні патерни, які допоможуть студенту-бакалавру створити онтологічно цілісне дослідження музичного твору ренесансної доби.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика жанрової морфології та виконавської рецепції західноєвропейської музичної спадщини середньовічно-ренесансного переходу перебуває в центрі уваги сучасного музикознавства. Теоретичним підґрунтям для розуміння еволюції музичних форм, законів багатоголосного письма та специфіки строгого стилю слугують фундаментальні навчальні посібники й дослідження В. Жаркової [6], В. Степурка [7] та Г. Абдуліної [1]. Філософсько-естетичний та історико-культурний контекст формування готичної та ранньоренесансної парадигм глибоко розкрито у працях Н. Харнонкурта [8] та У. Еко [5], де проаналізовано взаємозв'язок мистецьких мов епохи. У монографії за редакцією А. Альберні, А. Калвіа та М. С. Ланнутті поліфонію XIV–XV ст. розглянуто як питання інтелектуального діалогу між поезією та музикою, жанрової еволюції, інтертекстуальності та рукописної традиції західноєвропейської культури [13]. Методологічні орієнтири диригентської інтерпретації узагальнено у працях Т. Курта і А. Вагнера [12], Л. Гарнет [14] і Ш. Пол [15]. Окрему групу джерел становлять праці, присвячені автентичному інтонуванню, виконавському інструментарію та специфіці роботи сучасних колективів із ренесансною та середньовічною вокальною фактурою. Зокрема, критерії "еталону звучання" духовної музики досліджує Н. Даньшина [4], а вектори історично-інформованого виконавства в українському просторі аналізують М. Григор'єва та О. Лігус [3]. Практичні аспекти опрацювання хорових партитур цієї доби сучасними диригентами детально висвітлено у розвідках І. Цюряк, Ю. Захаржевської, Є. Стецюка та І. Грушак [9–11]. Побудова аналітичної онтології під час роботи з хоровим твором строгого стилю, що акцентує зв'язок між архітектонікою готичного простору та внутрішньою мобільністю поліфонічного письма франко-фламандців, на наш погляд, потребує додаткового системного аналізу.

Мета наукового дослідження полягає у вивченні особливостей аналізу хорового поліфонічного твору строгого стилю в системі дириґентської підготовки студентів-бакалаврів та обґрунтуванні педагогічного потенціалу у розвитку професійних компетентностей майбутніх хормейстерів.

Виклад основного матеріалу. Теоретичне осмислення хорового твору і пошук ефективних виконавських підходів проводяться студентами бакалаврської освітньої програми "Хорове диригування" кафедри музикознавства та хорового мистецтва Львівського національного університету

імені Івана Франка на основі Таблиці аналізу хорової партитури. Універсальність цієї Таблиці забезпечується тим, що розробники – викладачі кафедри, керуючись власним хормейстерським і викладацьким досвідом, сформували необхідні для підготовки кваліфікованого диригента-фахівця розділи [2]. До того ж, важливою складовою такого процесу стало системне виконання аналізу хорового твору впродовж восьми семестрів разом із практичним його демонструванням під час іспиту з дисципліни "Диригування". Важливе місце в освітній програмі відведено саме опрацюванню поліфонічних хорових творів представників строгого стилю. Таке усвідомлене проєктування пов'язане з запитами і потребами національної диригентсько-хорової практики, а також конкурентоздатністю поряд із іноземними аналогами, зокрема зростанням зацікавлення до давньої хорової музики в сучасному європейському освітньому просторі.

Поглиблене вивчення уможливлено завдяки інтелектуальним і практичним напрацюванням , які водночас студенти здобувають в контексті дисциплін "Поліфонія", "Аналіз хорових творів", "Хор" з перспективою подальших студій, присвячених цій тематиці. Аналіз музичних творів строгого стилю для хорового диригента як і аналіз загалом будь-якого художнього твору – це особливий процес, який вимагає також знань з історії розвитку художньої культури, історії та філософії мистецтв, аналізу музичних форм. Адже як виконавська техніка, так і вивчення художньо-естетичних, історично контекстних особливостей музичного твору допомагають розвитку цілісного ландшафтного творчого мислення, що вкрай необхідно задля формування фахівця-диригента.

Зазвичай, на перших етапах професійної музичної освіти виховання сприйняття музичної класики відбувається у рамках тональної мажоро-мінорної системи, що ґрунтується на функціональних зв'язках (T–S–D), адже ця система є основою європейської музики XVII–XIX ст. Коли ж диригент стикається з музичною практикою Ренесансу, то з'являється потреба увійти у простір модальності і загалом естетики поліфонії строгого стилю на фоні історичної "мапи" цієї епохи.

XV–XVI ст. – епоха композиторської (авторської) творчості, яка пов'язана з нідерландською (франко-фламандською) школою поліфонії строгого письма. Чому саме Нідерланди? Того часу Нідерланди (наразі це територія Бельгії, Північно-Східної Франції, Люксембургу) були перетином європейських культурних традицій. Саме у Нідерландах було запроваджено систему професійної музичної освіти в школах-метризах, які існували при католицьких храмах ще з VIII ст. Тут викладали спів, гру на органі, теорію музики. З-поміж учнів метриз багато видатних композиторів-поліфоністів (Ґ. Дюфаї, Я. Обрехт, Й. Окегем та ін.).

Підґрунтям творчості франко-фламандців вважається Бургундська школа, створена при дворі герцога Бургундського, великого поціновувача мистецтв – Філіппа III (1396–1467), під час правління якого Бургундська капела в місті Камбре була музичним центром Європи. Серед представників школи – найвідоміші композитори XV ст., що грали у придворній капелі Філіппа: Жиль Беншуа, Робер Мортон, Гійом Дюфе.

Відомо, що композиторів школи поліфонії строгого письма називають піфагорійцями. Тож під час аналізу музичного твору потрібно розуміти, що строгий стиль у музиці та піфагореїзм споріднені ідеями математичної впорядкованості та пошуками гармонії. І хоча музична практика піфагорійців не містила поліфонію, їхні відкриття були основою теоретичного обґрунтування інтервалів, що вже у XV–XVI ст. використовували в поліфонії строгого стилю. Композитори нідерландської, пізніше італійської шкіл встановлювали правила голосоведіння у поліфонічному творі, застосовуючи піфагорійські ідеї про числові співвідношення (прості математичні пропорції) до музичних інтервалів.

Жанровий аналіз спадщини франко-фламандської (нідерландської) школи доводить, що її архітектоніка вкорінена в традиції "розквітлого Середньовіччя", тоді як поняття "Ренесанс" залишається прерогативою візуальних мистецтв. Поліфонічна структура тогочасних мес та мотетів ґрунтується на складних контрапунктичних техніках й ізоритмічних принципах, які є прямим еволюційним продовженням середньовічного мислення, а не радикальним ренесансним зламом. Навіть якщо об'єктом дослідження бакалавра є лише поодинокий фрагмент меси, майбутній диригент повинен розглядати його крізь призму цілісного монументального циклу – жанру, що акумулював найвищі досягнення композиторської техніки. У добу строгого письма меса спирається на техніку *cantus firmus* (найчастіше запозичений григоріанський хорал або світська пісня у тенорі), навколо якого розгортається складна імітаційна чи канонічна тканина, що об'єднує всі частини ординарію в цілісну архітектонічну структуру. Головним вокальним багатоголосим жанром духовної (зрідка світської) музики, який вирізняється високим ступенем текстової та музичної деталізації, був також мотет. На відміну від середньовічного різнотекстового мотету, у строгому письмі він еволюціонує до єдиного латинського тексту, де кожен рядок поезії отримує індивідуальну імітаційну обробку (*point of imitation*), утворюючи неперервний плин контрапункту. Мадригал є головним *світським* жанром доби строгого стилю, який слугував простором для творчих експериментів. Його поліфонічна фактура підпорядкована поетичному слову, де композитори поєднували вишукану імітаційність із ранніми формами звукопису, закладаючи підвалини для майбутнього переходу від строгого стилю до вільного.

Зазначена жанрова система поліфонії строгого письма (меса, мотет, мадригал) безпосередньо просторово та естетично відповідає середовищу свого побутування. Готичні собори були переважно тим простором, в рамках якого звучали музичні композиції франко-фламандців. Архітектоніка готичного храму з його складною системою нервюр, контрфорсів та численних декоративних елементів проявляє дивовижну ізоморфність щодо багатоголосної структури строгого стилю, де кожен голос є автономною лінією, підпорядкованою єдиній логіці цілого. Цю естетичну та конструктивну паралель тонко фіксує Умберто Еко, зазначаючи, що, наближаючись до готичного собору, архітектура якого на відстані звучить єдиним струнким акордом, ми поступово починаємо розрізняти в цій математично вивіреній єдності безліч різних голосів, сотні і тисячі різних мотивів, що химерно

переплітаються між собою в складній тканині якоїсь оповіді, "*...собор постає перед нами справжнім «Алегоричним Всесвітом», що відображає космос у його повноті*" [5, с. 115–118]. Здається безперечним наявність певного зв'язку між якостями цього простору та його художнього оформлення. Взаємопроникнення архітектури та музики унаочнює, що "ідея Спасіння", яка утримує архітектурне багатоголосся собору, в музичному вимірі реалізується через строгу систему контрапункту, вибудувану навколо стрижневого *cantus firmus*. Складна фактурна організація із застосуванням імітацій, секвенцій, тематичних перетворень є акустичним еквівалентом та звуковою матеріалізацією візуальних архітектурних деталей, утворюючи цілісний просторово-часовий синтез. Занурюючись у цей дивовижний, таємничий світ, багатий на вишукані деталі, починаєш гостро і чітко відчувати течію композиторської думки та логіку її загальної еволюції – процеси, які майже непомітні на поверхні [13].

Ідеальним інструментом для втілення складних поліфонічних комбінацій є виконавський склад – виключно чоловічий хор із залученням голосів хлопчиків, що функціонує у форматі *a capella*. Позбавлений інструментальних обертонів та світського емоційного забарвлення, такий вокальний апарат забезпечує максимальну чистоту інтонування та прозорість фактури. Плавність та вокальна природність мелодичних ліній досягаються завдяки домінуванню поступового руху; стрибки нівелюються заповненням у зворотному напрямку. Збалансований мелодійний рух розгортається на усталеній ладовій основі, що демонструє тривалу онтологічну спадкоємність із середньовічною традицією. Збереження системи церковних монодичних ладів (дорійського, фрігійського, міксолідійського) у зазначений період збагачується інтенсивним впровадженням іонійського та еолійського модусів. Така ладова система не знала сучасного тяжіння тональних функцій, що разом із вільним і різноманітним метроритмом створює ефект позачасовості та нескінченності звукового потоку. Мелодії в різних голосах часто складаються з фраз різної довжини. За відсутності чіткої регулярної пульсації перехід від дво- до тридольного метра (у сучасному розумінні) відбувається дуже природно.

Без сумніву знання музично-теоретичного комплексу, а також розуміння історико-культурних, художньо-естетичних процесів є надзвичайно вагомими для осягнення стильової картини доби Ренесансу. Втім, проблематика виконання, а отже, й аналізу хорової музики зазначеного періоду обумовлюється ще й складністю освоєння та відтворення звукового образу віддаленої в часовому просторі доби. На думку Наталії Даньшиної, саме історично-інформований підхід дає змогу "перемістити" виконавця у минуле, пропонує йому відчути дух рідної творові епохи, проникнутися цим духом і відтворити у виконанні властивий твору стиль [4, с. 391]. Водночас потрібно зауважити, що ми ніколи повною мірою не зможемо бути впевненими, що описаний і репрезентований звуковий образ ренесансної вокальної музики буде повністю історично достовірним. Проте наближення до його розуміння через детальний аналіз усіх компонентів дає змогу створити модель, яка найточніше відображає її стильові характеристики [4, с. 394–395].

Специфіка аналізу хорового твору полягає в ґрунтовному осмисленні словесного (поетичного) тексту. В контексті вокально-хорової музики вербальний текст набуває важливого значення не тільки як потужний комунікативний інструмент, в часі якого осягається зміст і характер твору, а й засадничий аспект вокально-хорової звучності, без якого неможливо якісно забезпечити передання художньої інформації. У роботі над хоровою партитурою доби Ренесансу словесний (поетичний) текст окреслює такі напрями роботи: 1) переклад тексту для розуміння основної ідеї, змісту твору; 2) взаємодія "слова та музики"; 3) дикція та артикуляція; 4) співоче дихання.

Переклад вербального тексту іншомовного твору є ключем до створення глибокої та усвідомленої виконавської інтерпретації. Він допомагає студенту-хормейстеру зрозуміти задум композитора, відчути емоційний підтекст та перетворити технічне виконання на справжнє художнє висловлювання. Зазвичай застосовують два види перекладу: еквіритмічний та дослівний. Еквіритмічний переклад полягає у збереженні в перекладі віршованого твору ритмічного малюнку оригіналу та виконгується фахівцями – професійними перекладачами і поетами. За можливості студент може послуговуватися такими матеріалами задля доступності та цілісності в опанування змісту твору. Натомість наголосимо на дослівному перекладі вербального тексту, що сприяє усвідомленню взаємозв'язку музики і слова, а відповідно, розмаїттю емоційного наповнення. Крім того, потрібно звернути увагу на роль жанрів доби Ренесансу у тлумаченні емоційної складової твору. Згідно з Валерією Жарковою у XVI ст. сферою застосування зухвалих експериментів стає світська музика, пов'язана зі словом. Саме слово є джерелом оновлення наявних правил композиції та виходу музики за межі окресленого традиціями звукового простору. Багатоголосний мадригал в Італії та багатоголосна поліфонічна пісня (шансон) у Франції стають улюбленими формами світського музикування. Так через поезію в область звучань дедалі наполегливіше входить новий феномен, який не мав до цього музичного еквівалента у професійній європейській культурі – переживання, емоція людини [6, с. 332–333]. У сфері духовної музики, яка була зображена такими основними жанрами, як меса та мотет, слово не передбачало яскравого емоційного навантаження і людські переживання набували смиренного, філософського, символічного забарвлення, чому сприяли світоглядна позиція, яку формувала тогочасна Церква. Безперечно, такі питання потрібно розглядати з урахуванням регіональних особливостей, які впливали на творчість представників тої чи іншої композиторської школи.

Зважаючи на рекомендації авторів старовинних трактатів та результати досліджень зарубіжних фахівців Н. Даньшиною підкреслено роль дикції та артикуляції як визначальних чинників для виконання вокальних ренесансних композицій. За словами науковиці, близькість звукоподання до природного звучання людської мови стає можливою за умови зосередженості виконавців на ясному, чіткому донесенні слова. Задля досягнення цього використовують особливу техніку формування голосних та приголосних звуків. Голосні не потрібно "прикривати" чи "округлювати" для вирівнювання тембру (як це рекомендують у наших хорових і вокальних методиках). Голосні мають бути

"відкритими", і кожна голосна повинна мати своє природне забарвлення (обов'язково з урахуванням специфіки вимови голосних конкретною мовою). Кожна з них повинна мати "своє місце" в артикуляційному процесі, до того ж, голосну варто "тримати" протягом довгих розспівів, не змінюючи її забарвлення. Приголосні звуки потрібно вимовляти чітко, твердо, за участю голосу, їх рекомендують навіть подовжувати для більш ясного їх донесення. Важливо звертати особливу увагу на дифтонги та подвійні приголосні, які варто промовляти виразно. Якщо дотримуватися цих технічних вимог, виконання голосних і приголосних значно посилюється розмовний елемент у виконанні, що впливає на ясність донесення змісту тексту [4, с. 397].

Специфіка співочого дихання вокального ренесансного твору тісно пов'язана зі структурою музичного тексту, яка у взаємодії мелодичної і вербальної ліній розкриває природну властивість співацького дихання [10, с. 183]. Виявлено, що мелодична лінія вокальної партії у творах доби Відродження членується відповідно до смислової структури вербального тексту з утворенням цілісних тексто-мелодичних рядків. Важливою особливістю цих рядків є те, що під час співу їх можна охопити єдиним дихальним циклом без будь-якого напруження. Визначено, що власне зміною дихання композитор виокремлює кожне текстове речення [4, с. 398]. У цьому ракурсі співоче дихання набуло значення важливого елементу музичного синтаксису, забезпечуючи природну, виразну музичну мову. Німецький композитор, педагог і хормейстер Томас Курт зауважує, що музичний розвиток у хоровій музиці XVI ст. є відносно простим і прозорим, а мелодична лінія вирізняється вільним плином, підпорядкованим слову і ритму мови. Автором запропоновано низку позначень для характеристики наростання і спаду напруги в мелодиці твору, головних і другорядних акцентів, неакцентованих нот, глибокого і короткого дихання, що є пізнавальним з огляду на вдосконалення навичок логічної мелодичної побудови [12, с. 37–38].

Комплекс виконавських засобів відтворення звукового образу також передбачає динамічну реалізацію вокальних творів доби Ренесансу. Музикознавці акцентують на звучанні кожного окремого голосу в межах своїх природних можливостей без напруження, що залежало від тогочасних умов виконання вокальних творів (акустики приміщень, церков, соборів, виконавського складу тощо), які не вимагали спеціальних засобів для посилення звуку та потужності. Відповідно до цього, визначено, що логічним є вилучення з арсеналу виконавських засобів будь якого форсування голосу [4, с. 396; 10, с. 183]. Властиво, легкість, плинність звучання, природне невелике вібрато є важливою складовою звучання співака зазначеного періоду.

Звернемо увагу на значення у диригентській підготовці студента-бакалавра оригінальних факсимільних видань і сучасних наукових партитурних редакцій старовинних творів, що дає можливість уникнути довільних редакторських правок чи навіть помилок, стилістичних нашарувань. Зокрема, до таких важливих виконавських елементів належить темп. Згідно з Ніколасом Харнонкуртом, композитори XVI ст. намагалися звернути увагу на бажаний темп, присвячуючи йому деякі міркування у передмові до твору. Автори намагалися передати свої побажання такими, наприклад, фразами: "із дещо

поквапним тактом”, “чим швидше, тим краще”, “цю частину треба грати дуже повільно”, “такт повинен відбуватися швидко, інакше це належно не звучатиме”. Та все ж, на думку науковця, у багатьох випадках їх варто вважати вказівками, що стосуються більше афекту (емоції, почуття), аніж темпу. І, по суті, афект є тим чинником, який з’ясовує відповідний темп ренесансного твору [8, с. 44].

Під час аналізу поліфонічного твору строгого стилю не можемо оминути й питання ансамблю. Без сумніву, усі компоненти хорової звучності вимагають схожості подання та врівноваженості, що є принциповим для вокального ансамблю будь-якої жанрової спрямованості. Проте, за словами Н. Даньшиної, в музиці доби Відродження досягнення ансамблевої єдності на усіх рівнях є необхідною, історично достовірною складовою виконавського стилю, що є одним із проявів ренесансної гармонії світосприйняття, у широкому розумінні [4, с. 399]. Крім того, варто зосередитися і на проблемі ансамблю згідно з фактурою хорового твору. З огляду на самостійність окремих голосів значення набувають способи роботи з багатошаровою хоровою партитурою. Особливості розвитку музичного матеріалу довшими і коротшими ритмічними вартостями потребують концентрації уваги на тих елементах музичного розвитку, що менше розспівуються і найкраще доносять слово.

Процес реконструювання твору для студентів-бакалаврів пов’язаний також із здатністю майбутніх фахівців аналізувати і порівнювати різні взірці виконань, які подані в аудіо- чи відеоверсіях. Наголосимо, що ознайомлення з творчістю колективів, які спеціалізуються на репертуарі давніх епох, дадуть змогу доповнити і коректувати уявлення про специфіку виконання хорової музики доби Ренесансу сучасними співаками.

Висновки. Отже, симультанне охоплення історико-культурних, художньо-естетичних, виконавсько-технічних завдань ренесансної доби дає можливість усвідомити і найбільш повноцінно відтворити приховані для сучасного музичного слуху нюанси строгої поліфонії.

Список використаної літератури та джерел

1. Абдуліна Г. Поліфонія. Строгий стиль : навч. посібник. Умань : Візаві, 2019. 43 с.

2. Аналіз хорового твору для студентів ОПП “Хорове диригування” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності В5. *Музичне мистецтво*. URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Analiz-khorovoho-tvoru_B5_2025.docx (дата звернення: 08.07.2026).

3. Григор’єва М., Лігус О. Вокальна музика давніх епох у репертуарі українських колективів кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття: дискурс історично-інформованого виконавства. *Слобожанські мистецькі студії : наук. журнал* / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми : Гельветика, 2025. Вип. 3 (09). С. 27–32.

4. Даньшина Н. “Еталон звучання” ренесансної вокальної музики. *Українське музикознавство*. 2012. Вип. 38. С. 391–403.

5. Еко У. Мистецтво і краса в середньовічній естетиці / пер. з іт. Х. Чушак. Львів : Вид-во Старого Лева, 2018. 416 с.

6. Жаркова В. Історія західної музики: Homo Musicus від античності до бароко : навч. посібник. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2023. 548 с.

7. Степурко В. Аналіз музичних творів : навч. посібник. Київ : НАКККіМ, 2020. 140 с.

8. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Суми : Собор, 2002. 184 с.

9. Цюряк І. Специфіка опрацювання вокальних творів епохи Ренесансу сучасними виконавцями. *Слобожанські мистецькі студії : наук. журнал* / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми : Гельветика, 2025. Вип. 1 (07). С. 136–139.

10. Цюряк І., Захаржевська Ю. Специфічні особливості виконання хорової музики епохи Ренесансу сучасними співаками. *Мистецька освіта: проблеми і перспективи розвитку в контексті європейської інтеграції* : зб. наук. праць / за заг. ред. І. В. Баладинської, Н. Є. Колесник. 2017. С. 178–185.

11. Цюряк І., Стецюк Є., Грушак І. Деякі особливості автентичного виконання вокальної музики епохи Ренесансу сучасними музикантами. VIII International Scientific and Theoretical Conference "The current state of development of world science: characteristics and features". Lisbon ; Portugal. November 1, 24. S. 214–217.

12. Kurt T., Wagner A. Kompedium dyrygentury chóralnej. Wydawnictwo Uniwersytetu Muzycynego Fryderyka Chopina, 1999. Część II. 269 s.

13. Polyphonic Voices. Poetic and Musical Dialogues in the European Ars Nova / ed. by A. Alberni, A. Calvia, M. S. Lannutti. Firenze : SISMEL – Edizioni del Galluzzo, 2021. XXIV. 293 s. (La Tradizione Musicale. Studi e testi).

14. Garnett L. Choral Conducting and the Construction of Meaning. Gesture, Voice, Identity. London, 2009. 242 s.

15. Sharon J. Paul. Art & Science in the Choral Rehearsal. Oxford University Press, 2020. 218 s.

References

1. Abdulina, H. (2019). Polifoniia. Strohyi styl: navchalnyi posibnyk dlia studentiv muzychnykh fakultetiv pedahohichnykh ZVO [Polyphony. Strict style: a textbook for students of music faculties of pedagogical higher education institutions]. Uman : Vizavi [in Ukrainian].

2. Analiz khorovoho tvoru dlia studentiv OPP "Khorove dyryhuhuvannia" pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity zi spetsialnosti B5. *Muzychne mystetstvo* [Analysis of a choral work (for students of the Educational Professional Program "Choral Conducting" of the first (bachelor's) level of higher education, specialty B5. Musical Art)]. Retrieved from https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Analiz-khorovoho-tvoru_ B5_2025.docx (accessed: 8 July 2026) [in Ukrainian].

3. Hryhorieva, M., & Lihus, O. (2025). Vokalna muzyka davnikh epokh u repertuari ukrainskykh kolektyviv kintsia XX – pershoi chverti XXI stolittia: dyskurs istorychno-informovanoho vykonavstva [Vocal music of ancient eras in the repertoire of Ukrainian ensembles of the late 20th – first quarter of the 21st century: discourse of historically informed performance]. *Slobozhanski mystetski studii*, 3 (09), 27–32 [in Ukrainian].

4. Danshyna, N. (2012). "Etalon zvuchannia" renesansnoi vokalnoi muzyki ["Standard of sound" of Renaissance vocal music]. *Ukrainske muzykoznavstvo*, 38, 391–403 [in Ukrainian].

5. Eco, U. (2018). Mystetstvo i krasa v serednovichnii estetitsi [Art and beauty in medieval aesthetics] (Kh. Chushak, Trans.). Lviv : Vyd-vo Staroho Leva [in Ukrainian].

6. Zharkova, V. (2023). Istoriia zakhidnoi muzyky: Homo Musicus vid antychnosti do baroko: navchalnyi posibnyk [History of Western music: Homo Musicus from antiquity to baroque: a textbook]. Kyiv : NMAU im. P. I. Tchaikovskyi [in Ukrainian].

7. Stepurko, V. (2020). Analiz muzychnykh tvoriv: navchalnyi posibnyk [Analysis of musical works: a textbook]. Kyiv : NAKKKiM [in Ukrainian].

8. Harnoncourt, N. (2002). Muzyka yak mova zvukiv [Music as a language of sounds]. Sumy : Sobor [in Ukrainian].

9. Tsiuriak, I. (2025). Spetsyfika opratsiuvannia vokalnykh tvoriv epokhy Renesansu suchasnymy vykonavtsiamy [Specifics of processing vocal works of the Renaissance era by modern performers]. *Slobozhanski mystetski studii*, 1 (07), 136–139 [in Ukrainian].

10. Tsiuriak, I., & Zakharzhevska, Yu. (2017). Spetsyfichni osoblyvosti vykonannia khorovoi muzyky epokhy Renesansu suchasnymy spivakamy [Specific features of performing Renaissance choral music by modern singers]. In I. V. Baladynska, & N. Y. Kolesnyk (Eds.), *Mystetska osvita: problemy i perspektyvy rozvytku v konteksti yevropeiskoi intehratsii,* (178–185) [in Ukrainian].

11. Tsiuriak, I., Stetsiuk, Ye., & Hrushak, I. (2024, November 1). Deiaki osoblyvosti avtenatychnoho vykonannia vokalnoi muzyky epokhy Renesansu suchasnymy muzykantamy [Some features of authentic performance of Renaissance vocal music by modern musicians]. *VIII International Scientific and Theoretical Conference "The current state of development of world science: characteristics and features"*. Lisbon ; Portugal, 214–217 [in Ukrainian].

12. Kurt, T., & Wagner, A. (1999). *Kompedium dyrygentury chóralnej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Muzycynego Fryderyka Chopina. Część II [in Polish].

13. Polyphonic Voices. Poetic and Musical Dialogues in the European Ars Nova. (2021). (A. Alberni, A. Calvia, & M. S. Lannutti, Eds.). Firenze : SISMEL – Edizioni del Galluzzo. (La Tradizione Musicale. Studi e testi) [in English].

14. Garnett, L. (2009). Choral Conducting and the Construction of Meaning. Gesture, Voice, Identity. London [in English].

15. Paul, S. J. (2020). Art & Science in the Choral Rehearsal. Oxford University Press [in English].

ANALYSIS OF A STRICT-STYLE POLYPHONIC CHORAL WORK IN THE CONDUCTING TRAINING OF BACHELOR'S STUDENTS: THEORETICAL AND PERFORMANCE DETERMINANTS

Maryana FERENDOVYCH

Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Musicology and Choral Arts,
18 Valova Str., Lviv, Ukraine, 79008
e-mail: maryana.ferendovych@lnu.edu.ua

Tetiana MLADENOVA

Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Musicology and Choral Arts,
18 Valova Str., Lviv, Ukraine, 79008
e-mail: tetiana.mladenova@lnu.edu.ua

The article examines the key determinants of analyzing a choral polyphonic work in the strict style as important components in the development of the holistic, broad-scope

creative thinking of future conductors. The importance of comprehensive musical performance training for understanding the stylistic landscape of the Renaissance era is emphasized. In addition to specialized knowledge in music theory and vocal-choral practice, a need has been identified for bachelor's students to be knowledgeable about the history of artistic culture, the history and philosophy of the arts, and so forth. Emphasis is placed on the historically informed approach, which enables an interpretation of Renaissance vocal music that is closer to historical authenticity. A range of key performance techniques has been identified, and the sequence of actions involved in working on the choral scores of the period in question has been substantiated. The analysis of a choral work in the strict style is characterized by a thorough understanding of the verbal text and encompasses the following areas of work: 1) translation of the text to grasp the central idea and content of the work; 2) the interaction between "word and music"; 3) diction and articulation; and; 4) vocal breathing. The conditions influencing the dynamic and tempo-related realization of Renaissance choral works are analyzed. The article addresses the issue of ensemble balance in relation to the texture of a choral work, as well as the ensemble unity of all components of the choral sound – a concept that represents, in a broad sense, a manifestation of the Renaissance harmony of worldview. Emphasis is placed on the significance of original facsimile editions and modern scholarly score editions of early works, adapted for high-quality practical study of the musical text. The need to develop the ability to analyze and compare various performance examples presented in audio or video formats – has been highlighted; this will help to refine and adjust understandings regarding the specific nature of performing Renaissance choral music.

Keywords: Renaissance, analysis, polyphony, strict style, choral work, conductor.

Стаття надійшла до редколегії 27.07.2026 р.
Прийнята до друку 21.10.2026 р.
Опублікована 26.11.2026 р.